

Äta bör man - annars dör man

Torsta, 18 oktober 2024

Tänk dig att en kraftig storm drar in över länet och orsakar ett omfattande strömavbrott. Det snöar kraftigt och träd har blåst omkull och blockerar flera stora vägar. Räddningstjänsten och polisen avråder invånarna i Jämtlands län från att vistas utomhus. Stormen ökar i styrka med ymnigt snöfall och prognosen visar att vinden kommer att öka under natten.

Hur förberedd är du?

Den frågan ställdes till de 50-tal deltagare som befann sig på Torsta fredagen den 18 oktober för Äta bör man - annars dör man, en workshop med scenarioövningar som fokuserade på krisberedskap och vår försörjningsförmåga.

Scenarioövningen drog igång med ett fiktivt strömavbrott, en VMA-signal och ett meddelande till allmänheten från P4 Jämtland genom vår landshövding Marita Ljung. Deltagarna i rummet fick lyssna till landshövdingen berätta om att en kraftig storm dragit in och som orsakat strömavbrott över hela länet. Efter det diskuterades frågor, som fick läsas med hjälp av ljuset från stearinljus, som till exempel: Vilka åtgärder behöver du vidta? Och vilka konsekvenser medför ett längre strömavbrott för din familj och verksamhet? Därefter kom flera meddelanden och påbyggnader på scenariot, med tillhörande frågor, som deltagarna skulle sätta sig in i.



Syftet med Äta bör man är att lyfta livsmedelsproduktionen, kedjan, systemet och försörjningen i vårt län, det är en återkommande konferens och detta år fokuserade vi på beredskap.



Torstas VD Anna Olofsson Frestadius samt chef för Landsbygdsutveckling Marie Sjölin inledde dagen.

“

” - Vad vi fruktar mest i krisen är vårt eget ansvar.

När jag igår tittade in i mitt i min mening välfyllda skafferi kunde jag ändå konstatera att mycket mer än en vecka klarar vi oss inte. Ett annat exempel är hämtat från vår vardag här på Torsta. Vi är en samhällsviktig verksamhet där vi inte bara producerar mjölk utan även framtida bönder, samtidigt finns många oklarheter, vad gäller till exempel vid krigsplacering?”

–Anna Olofsson Frestadius

Robin Åslund, utvecklare i krisberedskap på Länsstyrelsen Jämtlands län gav en nulägesbild av vad som händer kopplat till beredskap och livsmedelsförsörjning i länet. Robin tipsade om vad vi alla kan göra redan idag, till exempel hur viktigt det är att kontinuitetsplanera, det vill säga att ha en plan b. Vi fick även höra om hur upphandlingar kommer vara viktigare för att stärka vår beredskap och livsmedelsförsörjning framöver, och om länets nya roll efter inträdet i Nato.

Deltagarna på plats fick ställa frågor och därefter påbörja en egen handlingsplan med fokus på vad man själv kan göra för att stärka sin beredskap.



Efter lunch, på Torsta Gårdsrestaurang, övergick fokus från den enskilda personens ansvar till möjligheter som ett ökat beredskapsfokus kan ge och vilka nya samarbeten som kan skapas.

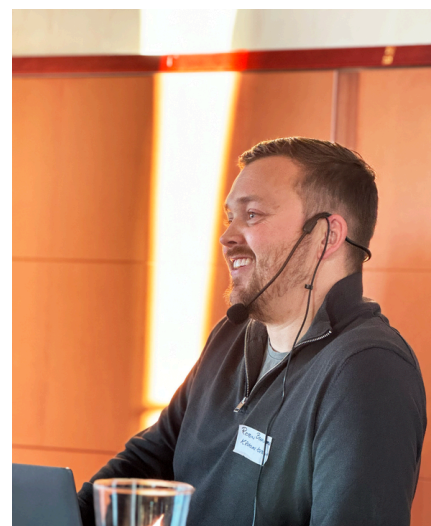
Livsmedelsverket, som också ytterst ska samordna livsmedelsberedskapen, framhåller att förutom ökad produktion och lager, behövs en flexibilitet och goda samarbeten för att säkra tillgången till mat.

För en förändrad situation i omvärlden innebär utmaningar men det kan också innebära möjligheter.

Vi bjöds på tre goda exempel på samarbeten genom Åke Remén, kostchef i Härjedalens kommun, som berättade om erfarenheter från Ko på Rot, Ulrika Nyhlén, grundare av Reko-ring i Jämtland, berättade om fördelarna för både producent och konsument med att handla lokalt och Angelina Foth från Vattudalens Fisk berättade om verksamheten och om deras marknadssamarbeten.

Håkan Nilsson, sakkunnig på LRF Nord, delade med sig av reflektioner från en beredskapsresa till Finland. I vårt grannland finns en tydlig struktur för hur civilsamhället ska fungera där man integrerat hela samhället i civilförsvaret och har lagstadda lager för till exempel brödsäd. Uppenbart blir att alla där fortfarande har krig innanför skinnet och därigenom också tillsammans bidrar till beredskap. Håkans topp tre framåt summerade han som 1. säkra vattenförsörjningen till livsmedelsproduktionen, 2. se till så att det finns tillräckligt med diesel, 3. även torkar för spannmål.

I utredningen Livsmedelsberedskap för en ny tid föreslås kommuner få ett bredare ansvar för att förse befolkning med mat över tid. Det kom också en ny utredning för bara ett par veckor sedan om Kommuners och Regioners ansvar i händelse av kris. Robin Bramsered, säkerhetssamordnare på Krokoms kommun, var på plats och berättade om möjligheter och det eventuella nya ansvaret. Robins främsta medskick till oss alla var att öva, även hemma och se till att vara förberedda för minst en vecka.



Under dagen fanns tillfälle för gemensam reflektion över vad vi själva kan göra men också vilka möjligheter som finns och vilka "actions" som kan tas direkt. Exempel på dessa var betydelserna av att föra över kunskapen till den yngre generationen om hur maten blir till, hur vi lättare skulle kunna samverka vid kris genom checklista eller en förening (Blå stjärnan ett sådant exempel), det dynamiska inköpssystemet som en möjlighet, behov av ett fryshus, samt att öva öva öva.

I november beslutar regionala utvecklingsnämnden om ny handlingsplan kopplat till den regionala livsmedelsstrategin för 2025 där beredskap är ett föreslaget område, från fredagens workshop kom många bra inspel som också kan bli aktiviteter därinom.

Det är en ny nationell livsmedelsstrategi i antågande och den regionala ska också ses över med anledning av detta. Mycket händer och ska hända, och tydligt blev under dagen att vi inte kan vänta på att någon annan ska göra, alla har vi ett ansvar och det är dags att var och en gör det den kan nu.



Angelina Foth från Vattudalens Fisk



Ulrika Nyhlén, grundare av Reko-ring i Jämtland

Kontaktperson: Marie Sjölin, 070-217 58 84

Äta bör man - annars dör man görs inom projektet Goda affärer genom goda samarbeten och i samarbete med Eldrimner - Nationellt resurscentrum för mathantverk, Mittuniversitetet, LRF Jämtland och Matfiskodlarna med finansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling genom Länsstyrelsen Jämtlands län.